

**Харківський окружний адміністративний суд**

Вих.№199 від 06 жовтня 2011 р.

Позивач:

61004, м.Харків, вул.Мар'їнська, 18-б-3  
**Кредитна спілка "САМОПОМІЧ"**  
61146, м.Харків, вул.Академіка Павлова, 148-А, кв.4  
тел.703-61-16  
Код ЄДРПОУ 22684157  
п\р 26503192063 в АБ "Укргазбанк", МФО 320478

Представник позивача  
за довіреністю:

**Малюк Вячеслав Анатолійович**  
61168, м.Харків, вул.Академіка Павлова, 319, кв.50  
тел.717-88-66

Відповідач:

**Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України**  
01001, м.Київ, вул.Б.Грінченка, 3  
тел.234-39-46, 234-02-24, факс 235-77-51

**ПОЗОВНА ЗАЯВА**

**про визнання протиправними і скасування рішення  
суб'єкта владних повноважень**

18 квітня 2011 р. до Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" з Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України поштою надійшло Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. про вжиття заходів щодо усунення виявлених перевіркою порушень.

З Розпорядження нам стало відомо, що 08 квітня 2011 р. директором інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. до кредитної спілки застосовано такі заходи впливу:

"1. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначене у пункті 4 констатуючої частини цього розпорядження шляхом подальшого дотримання, про що письмово повідомити Дежфінпослуг в термін до 29 квітня 2011 року;

2. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 2 та 3 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 25 травня 2011 року;

3. Зобов'язати кредитну спілку "САМОПОМІЧ" (код за ЄДРПОУ 22684157) усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначені у пунктах 1, 5 та 6 констатуючої частини цього розпорядження, про що письмово повідомити Держфінпослуг та надати відповідні підтверджуючі документи, що засвідчені підписом керівника та печаткою Спілки, в термін до 27 липня 2011 року;

Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. вважаємо незаконним та таким, що належить до скасування за таких підстав:

Згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у тому, що порушує "пункт 8.7 розділу II Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 22.06.04 №1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.04 за №847\9446 та абзацу б) пункту 3.1 розділу 3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених розпорядженням Держфінпослуг 13.07.04 №1590, зареєстрованих в Міністерстві

юстиції України 02.08.04 за №955\9554 щодо не проходження новопризначеним бухгалтером Спілки, на якого покладено ведення бухгалтерського обліку у разі відсутності у фінансовій установи бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером, підвищення кваліфікації та складання екзамену на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації керівників, складеною за напрямом діяльності фінансової установи та затвердженою Держфінпослуг, а саме: головний бухгалтер в Спілці згідно штатного розпису (затвердженого рішенням спостережної ради Спілки від 30.12.09 (протокол №116-9)), з 01.01.10 відсутній. Ведення бухгалтерського обліку з 01.04.08 по теперішній час покладено на бухгалтера Малюка Владислава В'ячеславовича (наказ про призначення на посаду від 01.04.08 №08-8), який з моменту його призначення по теперішній час навчання за програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів кредитних спілок, затвердженою Держфінпослуг, не проходив".

Таке звинувачення суперечить дійсності та чинному законодавству України.

У п.8.7 цього Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ йдеться про те, що головний бухгалтер кредитної спілки повинен відповідати Професійним вимогам до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених розпорядженням Держфінпослуг. Звертаємо увагу суду, у цій нормі йдеться саме про головного бухгалтера.

Згідно ч.4 ст.8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні":

**4. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно обирає форми його організації:**

**введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;**

**користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;**

**ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;**

**самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства.**

Тож, по-перше: згідно Закону суб'єкт господарювання самостійно обирає форми організації бухгалтерського обліку, у тому числі і щодо створення чи не створення бухгалтерської служби;

по-друге: згідно абз.2 ч.4 ст.8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" посада головного бухгалтера може бути тільки у такого господарюючого суб'єкта, де створена бухгалтерська служба.

В Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" не створено бухгалтерської служби, що є цілком правомірним. А отже, у Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" за відсутності бухгалтерської служби не може бути головного бухгалтера. В Кредитній спілці "САМОПОМІЧ" є тільки бухгалтер. Тож, на Кредитну спілку "САМОПОМІЧ" не поширюється вимога п.8.7 цього Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ, де йдеться про те, що головний бухгалтер кредитної спілки повинен відповідати Професійним вимогам до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених розпорядженням Держфінпослуг, бо у Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" у штаті нема головного бухгалтера.

А отже, у діях Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" нема порушення п.8.7 цього Положення про внесення інформації про кредитні спілки до Державного реєстру фінансових установ.

Крім того, згідно п.п.19 ч.1 ст.27 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" Держфінпослуг має право визначати професійні

вимоги тільки керівників та головних бухгалтерів фінансових установ. Саме професійні вимоги головних бухгалтерів, а не бухгалтерів, визначаються у пункті 3.1 розділу 3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ. Є тільки одна штучно створена Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України проблема, що криється у п.1.3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, бо у цій нормі визначено, що: "1.3. Професійні вимоги поширюються на нижчезазначених осіб: ... головних бухгалтерів фінансових установ або посадових осіб, на яких покладено ведення бухгалтерського обліку (якщо у фінансовій установі не створено бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером) (далі - головні бухгалтери)." Тож, нібито виходить, що професійні вимоги мають поширюватись і на головних бухгалтерів, і на просто бухгалтерів, які за цією нормою чомусь раптово починають називатись теж головними бухгалтерами. Але, видаючи цю підзаконну норму Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України, перевищила надані їй у п.п.19 ч.1 ст.27 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" повноваження і визначила професійні вимоги для більш широкого кола професій, ніж це їй дозволено законом.

Якщо звернутись до Національного класифікатора України "Класифікатор професій" ДК 003:2005, затвердженого Наказом Державного Комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики №375 від 26.12.05, то там окремо передбачаються професії: головного бухгалтера і бухгалтера. При цьому ці професії мають різні коди, а саме головний бухгалтер – 1231, а бухгалтер – 3433.

Це означає:

щодо коду головного бухгалтера:

1 - Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі);

12 - Керівники підприємств, установ та організацій;

123 - Керівники функціональних підрозділів;

1231 - Керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів;

щодо коду бухгалтера:

3 - Фахівці;

34 - Інші фахівці;

343 - Технічні фахівці в галузі управління;

3433 - Бухгалтери та касири експерти.

А це у свою чергу значить, що професія головного бухгалтера згідно Національного класифікатора України "Класифікатор професій" ДК 003:2005 відноситься до професій керівників, а професія бухгалтера до фахівців.

При цьому п.4.1 Класифікатора передбачає щодо професій керівників за розділом (перша цифра коду) 1, куди відносяться головні бухгалтери:

#### **4.1 ЗАКОНОДАВЦІ, ВИЩІ ДЕРЖАВНІ СЛУЖБОВЦІ, КЕРІВНИКИ, МЕНЕДЖЕРИ (УПРАВИТЕЛІ)**

Цей розділ вміщує професії, що пов'язані з:

- визначенням та формуванням державної політики, законодавчим регулюванням;

- вищим державним управлінням;

- правосуддям та прокурорським наглядом;

- керівництвом об'єднаннями підприємств, підприємствами, установами, організаціями та їхніми підрозділами незалежно від форм власності та видів діяльності.

Цей розділ щодо кваліфікації, як ознаки класифікації, є змішаним порівняно з іншими розділами. Розділ охоплює широке коло професій, пов'язаних із здійсненням різноманітних функцій управління та керівництва, які в цілому суттєво відрізняються за своєю складністю та відповідальністю.

у той час, як п.4.3 Класифікатора щодо професій фахівців за розділом 3, куди відносяться бухгалтери, передбачає таке:

#### **4.3 ФАХІВЦІ**

Цей розділ вміщує професії, що вимагають знань в одній чи більше галузях природознавчих, технічних і гуманітарних наук.

Професійні завдання полягають у виконанні спеціальних робіт, пов'язаних із застосуванням положень та використанням методів відповідних наук.

До цього розділу належать професії, яким відповідає кваліфікація за дипломом чи іншим відповідним документом:

- молодшого спеціаліста;
- бакалавра;
- спеціаліста, що проходить післядипломну підготовку (стажування, інтернатуру, клінічну ординатуру тощо);
- спеціаліста (на роботах з керування складними технічними комплексами чи їх обслуговування).

А отже, згідно Національного класифікатора України "Класифікатор професій" ДК 003:2005 професія бухгалтера не є професією головного бухгалтера. Професії головного бухгалтера і бухгалтера за функціональними обов'язками різні.

При визначенні правильності поведінки у даній колізії норм, тобто протиріччя між п.п.19 ч.1 ст.27 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" та п.1.3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ, затверджених Розпорядженням Держфінпослуг 13.07.04 №1590, слід керуватись тією нормою законодавства, що має вищу юридичну силу. Безумовно вища юридична сила належить нормі закону. Тож норма підзаконного нормативного акту Держфінпослуг, у тій частині, що суперечить нормі закону, є такою, що не діє. А отже, визначені у Професійних вимогах до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ професійні вимоги до головних бухгалтерів, затверджених Розпорядженням Держфінпослуг 13.07.04 №1590, поширюються лише на тих осіб, що за професією є головними бухгалтерами. На будь-яких інших осіб професійні вимоги до головних бухгалтерів фінансових установ не поширюються.

Тож, у діяльності кредитної спілки порушень підпункту б) пункту 3.1 розділу 3 Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ нема, бо викладені у цих нормах вимоги стосуються тільки головних бухгалтерів, а бухгалтер Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" Малюк В.В. не є головним бухгалтером, а за професією є бухгалтером, а отже не повинен проходити підвищення кваліфікації.

Також, згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у тому, що порушує "статтю 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" щодо не відповідності договорів про надання фінансових послуг вимогам законодавства, а саме: зразки примірних договорів, зокрема, кредитний договір №Д КД та договір № КД про іпотечний кредит (затверджені протоколом спостережної ради від 30.12.09 №116-09) не містять строк дії договору, порядку змін і припинення дії договору, прав сторін, та обов'язків кредитної спілки, в тому числі з порушенням частини четвертої статті 11 Закону України "Про захист прав споживачів" та частини четвертої пункту 1.4 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 11.11.03 №116 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 25.11.03 за №1078/8399 щодо недотримання вимог до змісту кредитних договорів, а саме: в зразках примірних кредитних договорів (затверджені протоколом спостережної ради від 30.12.09 №116-09) не визначений строк, протягом якого Спілка зобов'язана надати кредит позичальнику, та розміру річної відсоткової ставки за кредитом".

У Розпорядженні не конкретизовано, яку саме норму статті 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" на думку Держфінпослуг порушено кредитною спілкою. Між тим, частина 1 цієї статті стосується лише суб'єктів підприємницької діяльності, частини 2 та 3 усіх фінансових установ, а частина 4 взагалі не містить конкретної визначеності підсуб'єктності. У частинах 2, 3 та 4 статті 6 Закону не йдеться про строк дії договору, порядок зміни і припинення дії договору, права сторін, та обов'язки. Про те йдеться лише у частині 1 статті 6 Закону. Але, як зазначено вище, вимоги частини 1 статті 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" поширюються лише на суб'єктів підприємницької діяльності. Проте, згідно ст.1 Закону України "Про кредитні спілки", а також згідно ст.130 Господарського кодексу України, кредитна спілка - неприбуткова організація, тобто господарюючий суб'єкт, що не має мети одержання прибутку. Згідно ч.2 ст.3 Господарського кодексу України підприємництвом вважається господарська діяльність з метою одержання прибутку. Тож, кредитні спілки не є суб'єктами підприємницької діяльності, і, відповідно, вимоги частини 1 статті 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" на них не поширюються. Рішенням №12 від 26 березня 2007 р. Державної податкової інспекції у Московському р-ні м.Харкова Кредитна спілка "САМОПОМІЧ" включена до реєстру неприбуткових організацій, що також є безпосереднім свідченням того, що вона не є суб'єктом підприємницької діяльності.

А отже, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ", яка не є суб'єктом підприємницької діяльності у порушенні статті 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" щодо не відповідності договорів про надання фінансових послуг вимогам законодавства про обов'язкову наявність в них строку дії договору, порядку змін і припинення дії договору, прав сторін, та обов'язків кредитної спілки є безпідставним.

Згідно п.22 ч.1 ст.1 цього Закону України "Про захист прав споживачів" "споживач - фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника", а згідно п.23 ч.1 ст.1 цього Закону "споживчий кредит - кошти, що надаються кредитором (банком або іншою фінансовою установою) споживачеві на придбання продукції. Тобто споживачем щодо кредитодавця (банка або фінансової установи) є позичальник, а споживчий кредит за цим Законом є продукцією кредитодавця (банка або фінансової установи). Згідно п.19 ч.1 ст.1 Закону України "Про захист прав споживачів" "продукція - будь-які виріб (товар), робота чи послуга, що виготовляються, виконуються чи надаються для задоволення суспільних потреб". Звертаємо увагу суду: продукція, згідно Закону "Про захист прав споживачів", має задовольняти "суспільні потреби". А тепер питання: послуги кредитної спілки з надання споживчих кредитів задовольняють суспільні потреби? Відповідь на це питання міститься у ст.1 і абз. 3 ч.1 ст.21 Закону "Про кредитні спілки", а саме "кредитна спілка – це неприбуткова організація, заснована ... з метою задоволення потреб її членів (звертаємо увагу: потреб її членів, а не суспільних потреб) у взаємному кредитуванні ...". Тобто, послуги, у тому числі кредити, що надаються кредитною спілкою не призначені для задоволення суспільних потреб, а лише для задоволення потреб обмеженого кола осіб – її членів. Споживач послуг кредитної спілки не суспільство в цілому і не будь-який член суспільства, а особа особлива - член кредитної спілки, юридичною мовою – спеціальний суб'єкт. Член кредитної спілки - позичальник одночасно співласник кредитної спілки, її вкладник, ще і має право управління кредитною спілкою. Це не одне і те саме, що клієнт, який повністю позбавлений всього вищеперерахованого. Член кредитної спілки не тільки споживач фінансової послуги, що надається йому кредитною спілкою, а і разом з іншими членами кредитної спілки співнадавач тієї самої послуги, якою користується. А раз кредити, що надаються кредитною спілкою не спрямовані на задоволення суспільних потреб, то ці послуги не підпадають під визначення "продукція", що у п.19 ч.1 ст.1 Закону "Про захист прав споживачів". Тобто, кредитна спілка не виробляє "продукції", продаж і споживання якої

регулюється Законом "Про захист прав споживачів". А отже, Закон "Про захист прав споживачів" не поширюється на фінансові послуги, що надаються кредитними спілками.

Єдиним видом економічної діяльності Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" згідно Довідки №5056 з єдиного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) (копія додається) є "65.22.0 Надання кредитів". Згідно Національного класифікатора України "Класифікація видів економічної діяльності", затвердженого Наказом Держспоживстандарту України 26.12.2005 N375 код "65.22.0 - надання кредитів включає: надання позик небанківськими фінансовими установами (такими як кредитні спілки чи іншими), які не здійснюють діяльність з грошового посередництва: надання споживчого кредиту, портфеля довготермінового фінансування промисловості тощо". Звертаємо увагу суду, що згідно КВЕД за кодом: 65.22.0 - надання кредитів, який має Кредитна спілка "САМОПОМІЧ", виключається надання споживчих кредитів.

Крім того, відома нам судова практика виходить з того, що Закон України "Про захист прав споживачів" не поширюється на діяльність кредитної спілки. Копія рішення Вишницького районного суду Чернівецької області за справою №2-371/10 додається.

А отже, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ", на діяльність якої не поширюються вимоги Закону України "Про захист прав споживачів", в порушенні статті 11 цього Закону є безпідставним.

Щодо звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" в порушенні частини четвертої пункту 1.4 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 11.11.03 №116 про недотримання вимог до змісту кредитних договорів, а саме: невизначення строку, протягом якого Спілка зобов'язана надати кредит позичальнику, та розміру річної відсоткової ставки за кредитом", то таке звинувачення є абсолютно безпідставним тому, що таких вимог щодо змісту кредитних договорів не тільки у частині четвертій, а взагалі у пункті 1.4 Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки нема.

Також, згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у порушенні "частини сьомої статті 10 Закону України "Про кредитні спілки" та статті 17 Статуту кредитної спілки "САМОПОМІЧ" щодо порушення порядку повернення обов'язкових пайових внесків, а саме:

- Спілкою здійснювалося повернення обов'язкових пайових внесків членам Спілки без письмової заяви члена спілки та відповідного рішення спостережної ради Спілки, а саме: за період з 01.01.10 по 01.03.11 Спілкою було повернуто обов'язкових пайових внесків 26 особам на загальну суму 520 грн. Інспекційній групі не було надано жодної заяви від члена Спілки щодо виключення його з членства Спілки та рішень спостережної ради про припинення членства в Спілці цих членів (зокрема, з каси повернуті обов'язкові пайові внески: 08.06.10 Синявіна Р.П., 15.06.10 Фесенко Т.Ю., 18.06.10 Лекарева Л.М., 12.07.10 Луханіна Н.С., 19.07.10 Островська О.Г., 31.08.10 Борисова Н.В. та Корчаганова М.С., 03.09.10 Малюк Н.П., 23.11.10 Потапенко С.М., в січні 2011 Ткачеву, Ткачевій, Зікєєвій А.М. та Зікєєву Д.М.);

- Спілкою не здійснювалося повернення обов'язкових пайових внесків членам Спілки не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами відповідного рішення, а саме: у перевіряємому періоді рішенням загальних зборів членів Спілки від 18.05.10 (протокол №16) та річної звітності за 2010 рік виключено з членів Спілки 5 членів, зокрема, Педченко В.А., Крисову О.П., Коровіну М.П., Шостенко О.Б. та Малих В.М., проте сума обов'язкових пайових внесків у розмірі 100 грн., що належить до повернення особам, які виключені з членства Спілки загальними зборами, станом на 28.02.11 не повернена та не віднесена до додаткового капіталу, про що було прийнято рішення на загальних зборах членів Спілки від 18.05.10".

По-перше: те, що для повернення пайових внесків необхідні письмові заяви членів спілки і те, що для повернення обов'язкових пайових внесків потрібне відповідне рішення спостережної ради, є абсолютною вигадкою перевіряючих. Нема таких вимог, а ні в ч.7 ст.10 Закону України "Про кредитні спілки", а ні у ст.17 статуту Кредитної спілки "САМОПОМІЧ".

Частина 7 ст.10 Закону України "Про кредитні спілки" передбачає:

**7. ... Повернення обов'язкового пайового та інших внесків, крім вступного внеску, провадиться в порядку, передбаченому статутом кредитної спілки, але не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення. ...**

Тож, за текстом Закону відповідним рішенням є рішення про повернення внесків. Але рішення про повернення пайових внесків виключеним членам кредитної спілки ні загальними зборами Кредитної спілки "САМОПОМІЧ", а ні її спостережною радою не приймалося, а отже, і облік місячного строку ніколи не розпочинався. Тож, і порушення ч.7 ст.10 Закону України "Про кредитні спілки" та ст.17 статуту Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" теж нема;

по-друге: згідно ч.1 ст.30 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання фінансових послуг" Держфінпослуг має право здійснювати інспектування лише у межах своєї компетенції. Згідно положень ст.ст.27-29 цього Закону компетенція Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг обмежується лише фінансовими послугами. Перелік фінансових послуг визначено у ст.4 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання фінансових послуг". Але у тому переліку нема нічого про пайові внески членів кредитних спілок. Та і самі операції з пайовими внесками не відповідають критеріям, визначеним у пункті 5 частини першої статті 1 цього Закону, тобто не відповідають ознакам фінансової послуги тому, що здійснюються не в інтересах третіх осіб, а у власних інтересах. А отже, операції з пайовими внесками не є фінансовими послугами, і, відповідно, знаходяться поза межами компетенції Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг. Тож, Держфінпослуг в питанні інспектування та застосування заходу впливу за операціями з пайовими внесками членів кредитної спілки вийшла за межі, визначеної Законом компетенції, чим порушила абз.4 ч.2 ст.2 Закону України "Про кредитні спілки", який передбачає, що:

**забороняється будь-яке втручання в діяльність кредитної спілки, за винятком випадків, передбачених законом;**

ч.2 ст.19 Конституції України, згідно якої:

**Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.**

та ч.1 ст.30 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг України", згідно якої:

#### **Стаття 30. Інспектування**

**1. Уповноважений орган має право здійснювати в межах своєї компетенції інспектування фінансових установ, а також їх споріднених та афілійованих осіб.**

Також, згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у порушенні "підпункту 2.2.4 пункту 2.2 розділу 2 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованим в Мін'юсті України 03.02.04 за №148/8747 щодо здійснення Спілкою розподілу доходу на додаткові пайові внески протягом року за умови не досягнення нормативу прибутковості (відповідно обігового балансу станом на 01.01.10 Спілка мала збиток у розмірі 125024 грн., а саме: залишок на балансовому рахунку 44 "нерозподілений дохід або збиток" станом на 01.01.10 становить 0,00 грн. за умови наявності залишку на балансовому рахунку 373 "нараховані відсотки" у сумі 125024 грн., що є сумою нарахованих та несплачених відсотків за користування кредитом та зменшує

нерозподілений дохід на цю суму, сума якого Спілкою при розподілі доходу за кожний місяць на додаткові пайові внески не нараховувалась)".

Це звинувачення є повною несинітницею і свідчить про те, що керівник Шостої інспекційної групи Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Кіщак З.Г., яка одноосібно проводила перевірку (у Акті перевірки зазначено три особи, а насправді перевірку здійснювала лише Кіщак З.Г.) і склала Акт про порушення, зовсім не розуміється у бухгалтерському обліку.

У Акті перевірки і у Розпорядженні згадуються рахунки бухгалтерського обліку "44" і "373".

Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291:

**На рахунку 44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)" ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.**

**За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом - збитки та використання прибутку.**

А отже, відсутність на рахунку 44 будь-яких показників свідчить про те, що суб'єкт господарювання не має а ні нерозподіленого прибутку (доходу), а ні непокритих збитків.

Станом на 01.01.2010 р. у кредитній спілці на рахунку 44 не за дебетом, не за кредитом не було ніякого залишку. Це значить, що у кредитній спілці не було ні непокритого збитку, ні залишку нерозподіленого доходу. Тобто протягом року всі господарські витрати здійснені за рахунок доходу поточного року, а залишок доходу використано на реалізацію статутних цілей та завдань кредитної спілки, а саме розподілено на додаткові пайові внески членів кредитної спілки та поповнено резервний капітал кредитної спілки.

Знову таки, згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291:

**На субрахунку 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" ведеться облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню.**

Тобто, по-перше: у Акті перевірки і у Розпорядженні рахунок 373 неправильно називається "нараховані відсотки", бо його справжня назва "Розрахунки за нарахованими доходами" і ця назва говорить сама за себе. Тобто, на цьому рахунку обліковуються не збитки, як помилково вважають працівники Держфінпослуг, а доходи;

по-друге: ті 125024 грн. 24 коп. за дебітом рахунку 373, а точніше за дебітом субрахунку 3731, є не збитком, а навпаки - доходом кредитної спілки, а саме процентами за користування кредитами, які нараховані кредитною спілкою (і навіть щодо них є судові рішення про стягнення), але досі несплачені боржниками.

А отже, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" у порушенні підпункту 2.2.4 пункту 2.2 розділу 2 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованим в Мін'юсті України 03.02.04 за №148\8747 є безпідставним.

Також, згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у порушенні "підпункту 3.1.2 пункту 3.1 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого

розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.04 за №148\8747 щодо недотримання нормативу якості активів, а саме: загальна сума заборгованості за простроченими, неповерненими, безнадійними та продовженими (пролонгованими) кредитами не покрита сформованим резервом покриття втрат від неповернених позичок перевищує 12 відсотків від загальної суми заборгованості за наданими кредитами".

Щоб зрозуміти про що йдеться у Розпорядженні, треба звернутися до сторінки 12 Акту перевірки, де у розділі IV "Забезпечення платоспроможності Спілки. Дотримання спілкою фінансових нормативів" міститься таблиця. У тій таблиці під номером строки 3.1.2 є зміст нормативу і розраховані інспекційною групою показники. У стовпчику "Показники" напроти номеру 3.1.2 викладено зміст нормативу: "Сума заборгованості за простроченими, неповерненими, безнадійними та продовженими (пролонгованими) кредитами не покрита сформованим резервом покриття втрат від неповернених кредитів, до загальної суми заборгованості за всіма наданими кредитами". Звертаємо увагу на слова у змісті нормативу: "продовженими (пролонгованими)". Показники розраховані станом на 31.12.10 та 28.02.11 і становлять, відповідно, - 16,6 та 15,4 відсотків, тобто більше 12 відсотків. Тож, нібито виходить, що двічі є порушення. Але не директором інспекційного департаменту при постановленні Розпорядження, а ні інспекційною групою при складанні Акту перевірки не враховано той факт, що Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №200 від 19 березня 2009 р. (зі змінами, внесеними згідно з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг №892 від 26 листопада 2009 р.) "Про внесення змін до Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок" та Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №122 від 03 березня 2011 р. "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України" норматив якості активів, визначений у п.3.1.2. Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.01.2004 N7 на період до 30 червня 2011 р. викладено у іншій редакції, а саме:

**"3.1.2. Відношення загальної суми заборгованості за простроченими, неповерненими та безнадійними кредитами, не перекритої сформованим резервом забезпечення покриття втрат від неповернених позичок, до загальної суми заборгованості за наданими кредитами не може перевищувати 12 відсотків".**

Тобто, розрахунок нормативу має здійснюватись без врахування продовжених (пролонгованих) кредитів. Як видно, розрахунок нормативу інспекційною групою здійснений з врахуванням продовжених (пролонгованих) кредитів, а отже є неправильним.

Тож, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" у порушенні підпункту 3.1.2 пункту 3.1 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 є безпідставним.

Також, згідно Розпорядження кредитна спілка звинувачується у порушенні "підпункту 3.3.1 пункту 3.3 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.04 за №148\8747 щодо недотримання Спілкою нормативу прибутковості, а саме: співвідношення нерозподіленого доходу попереднього періоду та фактично отриманих Спілкою доходів звітного періоду до суми витрат Спілки, збільшених на суму доходу,

спрямованого на формування резервного капіталу протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року, доходу, розподіленого на пайові внески протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року, доходу, розподіленого на пайові внески протягом звітного періоду та за підсумками фінансового року становить менше 100 відсотків".

Щоб зрозуміти, про що йдеться у Розпорядженні, треба звернутися до сторінки 13 Акту перевірки, де у розділі IV "Забезпечення платоспроможності Спілки. Дотримання спілкою фінансових нормативів" міститься таблиця. У тій таблиці під номером 3.3.1 є виведені інспекційною групою показники. Ці показники виведені станом на 31.12.10 та 28.02.11 та становлять, відповідно, 89,8 та 105 відсотків. Тож, нібито, виходить, що станом на 31.12.10 є порушення. А ще на сторінці 8 Акту перевірки є таблиця про "порядок щомісячного нарахування доходу на додаткові пайові внески та дотримання коефіцієнта платоспроможності та нормативу прибутковості ..." за даними якої робивсь розрахунок нормативу прибутковості станом на 31.12.10, з якої виходить, що кредитна спілка мала таке порушення не тільки у вказану дату, а щомісячно на протязі всього 2010 року, бо за стовпчиками таблиці "нерозподілений дохід (збиток) на початок місяця" та "нерозподілений дохід (збиток) на кінець місяця" завжди наявний якийсь від'ємний показник. Від'ємний показник треба розуміти як збиток. Співставлення даних цієї таблиці з даними обігового балансу кредитної спілки помісячно призводить до висновку, що інспекційною групою у якості суми збитку бралися дані з дебіту рахунку 373. Але згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 N291:

**На субрахунок 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" ведеться облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню.**

Тобто, назва 373 рахунку - "Розрахунки за нарахованими доходами" говорить сама за себе. А отже, на цьому рахунку обліковуються не збитки, як помилково вважають працівники Держфінпослуг, а навпаки - доходи, а саме нараховані кредитною спілкою, але ще несплачені, проценти за користування кредитами. Тож, і всі від'ємні значення, які внесені інспекційною групою у таблицю про "порядок щомісячного нарахування доходу на додаткові пайові внески та дотримання коефіцієнта платоспроможності та нормативу прибутковості ..." на сторінці 8 Акту перевірки є помилковими. Так само помилковим є розрахунок нормативу прибутковості кредитної спілки, зроблений інспекційною групою, станом на 31.12.10 бо при його розрахунку враховувалися дані про збиток, якого насправді не було.

А отже, звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ"у порушенні підпункту 3.3.1 пункту 3.3 розділу 3 Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затвердженого Розпорядженням Держфінпослуг від 16.01.04 №7 є безпідставним.

Крім того, ст. 40 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" передбачає такі заходи впливу:

- "1) зобов'язати порушника вжити заходів для усунення порушення;
- 2) вимагати скликання позачергових зборів учасників фінансової установи;
- 3) накладати штрафи відповідно до закону;
- 4) тимчасово зупинити (обмежити) або анулювати (відкликати) ліцензію на здійснення діяльності з надання фінансових послуг;
- 5) відсторонити керівництво від управління фінансовою установою та призначити тимчасову адміністрацію;
- 6) затверджувати план відновлення фінансової стабільності фінансової установи;
- 7) порушувати питання про ліквідацію установи".

Це вичерпний перелік заходів впливу, що може бути застосовано Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України. Тобто, інших заходів впливу застосовано бути не може.

Крім того, п.2.2. Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу, затвердженого Розпорядженням Держфінпослуг від 13.11.2003 №125, визначає, що при застосуванні заходу впливу у вигляді зобов'язання порушника вжити заходів для усунення порушення, обов'язковим є визначення строку для усунення порушення.

Директор інспекційного департаменту нагляду за кредитними установами Жесан В. у Розпорядженні №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. застосувала до Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" непередбачений законодавством захід впливу - зобов'язала кредитну спілку "усунути порушення вимог законодавства про фінансові послуги, зазначене у пункті 4 констатуючої частини цього розпорядження шляхом подальшого дотримання ...". Але такий захід впливу, як "усунути порушення ... шляхом подальшого дотримання" непередбачений законодавством України. Застосування такого заходу впливу є перевищенням директором інспекційного департаменту Жесан В. своїх посадових повноважень, визначених ч.5 ст.26 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг".

Також, звертаємо увагу на випадки з судової практики, коли директором департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України щодо кредитних спілок було вжито такі самі, непередбачені Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", заходи впливу. Копії судових рішень Харківського апеляційного адміністративного суду, Вищого адміністративного суду України та Харківського окружного адміністративного суду за справами №22-а-724\07, №К-19258/07 та №2а-10790/10/2070 додаються.

На підставі вищевикладеного, у зв'язку з тим, що всі звинувачення Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" у порушенні законодавства є безпідставними, а також що до кредитної спілки застосовано непередбачений законодавством захід впливу, керуючись ст.6, 9, 104, 162 Кодексу адміністративного судочинства України, - просимо:

Визнати протиправним та скасувати Розпорядження директора інспекційного департаменту Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Жесан В. №36/42/3-Р від 08 квітня 2011 р. про вжиття заходів щодо усунення виявлених перевіркою порушень.

Голова правління  
Кредитної спілки "САМОПОМІЧ"

Захарова Н.М.

Додаток:

1. Копія позовної заяви.
2. Дві копії Розпорядження №36/42/3-Р від 08.04.11.
3. Дві копії супроводжувачого листа №4164/42-8 від 08.04.11. та поштового конверта.
4. Дві копії Наказу №08-8 від 01.04.08.
5. Дві копії трудової книжки Малюк В.В.
6. Дві Копії рішення Вишньцького районного суду Чернівецької області за справою №2-371/10.
7. Дві копії Статуту Кредитної спілки "САМОПОМІЧ".
8. Дві копії Свідоцтва про держреєстрацію.
9. Дві копії Свідоцтва про реєстрацію фінустанови.
10. Дві копії довідки з ЄДРПОУ.
11. Два примірника обігового балансу за період з 01.01.10 по 31.12.10.
12. Два примірника обігового балансу за період з 01.02.10 по 28.02.10.
13. Два примірника обігового балансу за період з 01.03.10 по 31.03.10.
14. Два примірника обігового балансу за період з 01.07.10 по 31.07.10.
15. Два примірника обігового балансу за період з 01.09.10 по 31.09.10.
16. Два примірника обігового балансу за період з 01.11.10 по 31.10.10.
17. Дві копії Акту планової інспекції №147/42/12-п від 18.03.11.
18. Примірник Платіжного доручення №87 від 06.10.11 про сплату держмита.
19. Довіреність.